

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 114

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2006

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ	ΤΕΛΟΣ	Ταχ. Γραφείο	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Αριθμός Άδειας
				9

Κωδικός 2217

ΠΙΝΔΟΣ ΚΑΙ NATURA 2000

Γνωστό είναι θέβαιο από την αρχική σχεδίαση, το Πρόγραμμα NATURA 2000 στο οποίο ήταν ενταγμένο και ένα κομμάτι του Πωγωνίου από τη Λίμνη Ζαραβίνας τον Γορμό, το Ωραιόκαστρο, ένα μεγάλο μέρος του Κουτσόκρανου και περίπου όλος ο αρχαιολογικός χώρος της Άνω κοιλάδας του Γορμού, με κωδικό αριθμό GR 2130003. Μία έκταση δηλαδή που αγγίζει τους δύο Δήμους και την Κοινότητα Πωγωνιανής. Το Πρόγραμμα αυτό έμεινε έξω από τα ενδιαφέροντα των ανωτέρω ΟΤΑ μας, δεν το κυνήγησαν και δεν πίεσαν για την εφαρμογή του. Συνέβη μάλιστα, ίσως και λόγω αυτής της αδιαφορίας, να γίνει πρόταση από κάποια υπηρεσία (ποια; ποιός την προώθησε;) να απενταχθεί η περιοχή μας, ενώ όλες οι άλλες στην Ήπειρο εντάχθηκαν σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Η αρμόδια όμως υπηρεσία της Ε.Ε., όχι μόνο δεν συμφώνησε με αυτή την πρόταση, αλλά το ισχυροποίησε και το επέκτεινε σε μεγαλύτερη έκταση που καλύπτει τώρα, εκτός από τα παλαιά όρια, και μέρος του Δούσκου, με τον Πωγωνίσκο, την Κουρούνα, τη Βρόσινα, το Μπιτισκόπουλο τον

Κακόλακκο και σημαντικές εκτάσεις του Σταυροσκιαδίου και των Δρυμάδων από το δρόμο μέχρι την κορυφή της Νεμέρτσικας με νέο κωδικό αριθμό GR 2130010. Η αδιαφορία θεβαιώνεται από το γεγονός ότι ουδείς από τους ΟΤΑ μας ζήτησε την εφαρμογή του. Αλλού προωθούνται, και τα ευεργετικά αποτελέσματα είναι εμφανή. Η περιοχή μας μένει έξω και από το Πρόγραμμα ανάπτυξης της Βόρειας Πίνδου για το οποίο δεν εκδηλώθηκε κανένα ενδιαφέρον από την περιοχή μας αν και είναι γειτονική και θα μπορούσε να καλυφθεί και αυτή από το πρόγραμμα. Τέτοια ενέργεια δεν έχει γίνει. Έτσι λοιπόν, οι περιοχές Πίνδου, Τζουμέρκων, Καλαμά, Αχέροντα, Αμβρακικού, Θεσπρωτίας είναι ενταγμένες σε αυτά τα περιβαλλοντικά προγράμματα, τα οποία είναι κατά βάση αναπτυξιακά και το Πωγωνί μένει έξω παρόλο που έχει και αυτό ένα συγκεκριμένο και με κωδικό αριθμό πρόγραμμα στο NATURA 2000. Αν κάναμε αυτή την αναφορά, είναι, για την καταγραφή των γεγονότων, και την συμπλήρωση του Χρονικού της μη ανάπτυξης του Πωγωνίου για το οποίο πολλοί λένε ότι ενδιαφέρονται.

ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ

♦ Παίρνοντας αφορμή για κάποιες ιδέες του Ιταλού πρωθυπουργού Μπερλουσκόνι, που εξήγγειλε για τους ηλικιωμένους πρόγραμμα με δωρεάν παροχές για ηλικιωμένους, εισιτήρια, και επιδόματα αυτών που είναι απομονωμένοι, και άλλα ευεργετήματα, μια σκέψη περνάει σε πολλούς για μια άλλη αντίληψη για την τρίτη ηλικία. Μάλιστα για αυτούς που δεν καλοπερνούν στις μεγάλες πόλεις και προσθέτουν με τη παρουσία τους εκεί μόρια συμφοράς στο αστικό περιβάλλον και ασφυξίας για τους ίδιους. Ένα πρόγραμμα μετακίνησης ενός αριθμού συνταξιούχων στα απομονωμένα χωριά, με ενίσχυση κάποιων δραστηριοτήτων συμβατών με την ηλικία και την επιθυμία των ιδίων, με διάφορες ευκολίες σαν αυτές του Μπερλουσκόνι και κάποιες ενισχύσεις, θα βοηθούσε και στην μετακίνηση ανθρώπων προς τα χωριά από τις πόλεις και παράλληλα θα ενίσχυε τον ακριτικό πληθυσμό ιδίως των μικρών χωριών. Κάποια στοιχεία ποιότητας ζωής και λανθάνουσας παραγωγής, προς βιοπορισμό και ενίσχυση των χαμηλών συντάξεων, μαζί με κάποια βελτίωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, όπως είναι αυτή της βοήθειας στο σπίτι, της καλύτερης επικοινωνίας, της περιθαλψής, θα συνέβαλαν σε μια τέτοια αντίκρουση των συνταξιούχων. Ας το πιάσει κάποιος από τους κοινωνικά ανησυχούντες, τους λαλίστατους πολιτικούς μας, τους αναπτυξιολόγους των πολλών Περιφερειακών Επιτροπών αλλά και των κορυφαίων της Κυβέρνησης, για ένα έστω «πilotικό πρόγραμμα», και ας αρχίσουν από το Πωγωνί μας.

ΜΕΤΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

♦ Πέρασαν κάτι περισσότερο από δέκα χρόνια, από εκείνη την προσπάθεια για τη δημιουργία μιας κυνηγοτουριστικής επιχείρησης στην περιοχή Ποντικατών- Ξηροβάλλου, μια μεγάλη επένδυση για μια άλλη, προχωρημένη ιδέα, τουριστικής ανάπτυξης του Πωγωνίου. Η Επιχείρηση δεν έγινε και μια μεγάλη επένδυση χάθηκε. Οι αρνήσεις είναι δηλωμένες και σε πρακτικά των τότε Κοινοτήτων και όσοι τα υπέγραψαν έχουν αφήσει το δείγμα της υπογραφής τους στα πρακτικά. Τώρα μπορούν οι ίδιοι να εκτιμήσουν πόσο σωστές και πόσο λαθεμένες ήταν εκείνες οι αποφάσεις, πολλοί από τους οποίους αμείφθηκαν καλά όταν έγινε το επιτυχημένο πείραμα του επιχειρηματία από τα εκατομμύρια που δίδεσε, και εγεύτηκαν και έναπίατο φαί από το περίσσειμα των γευμάτων που ετοιμάζονταν για τους συμμετοχούς στο πείραμα επισκέπτες υψηλών εισοδημάτων! Μετά δέκα χρόνια οι τοπικοί διαχειριστές της πρότασης για εκείνη τη συμμετοχική εταιρία που τους προτάθηκε για διαπραγμάτευση και την απόρριψαν, ας κάνουν τον απολογισμό που πρέπει για να μετρήσουν το αποτέλεσμα και την σημερινή κατάσταση χωρίς προοπτική, στην οποία κατέληξε η περιοχή. Είναι πλέον η ώρα της αυτοκριτικής και του επιμερισμού κάποιας ευθύνης. Δέκα χρόνια πριν, ήρθε μια ευκαιρία, και πέρασε ανεπίστρεπτη. Τώρα τους στέλνει.....χαιρετίσματα από μακρινές χώρες, όπου απολαμβάνουν μια άλλη ανάπτυξη άλλης στάθμης!

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

SMS ΑΠΟ ΠΑΛΙΑ!

♦ Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για τα κινητά τηλέφωνα και τα λεγόμενα SMS, δηλαδή τα μικρά μηνύματα που στέλνονται κατά εκατομμύρια προς κάθε κατεύθυνση, και ποιος ξεχάστηκε να πάρει το μήνυμα στο κινητό του από γνωστούς και φίλους που θεωρούν περιττή την ανθρώπινη επικοινωνία! SMS και σχολνάνε οι υποχρεώσεις προς πάσαν κατεύθυνση. Και λένε οι παλιότεροι, βρε πώς ζήσαμε εμείς τόσα χρόνια χωρίς SMS, και τηλέφωνο, χωρίς τηλεγράφημα, χωρίς γράμμα; Γενιές ολοκληρές έμεναν με τη λαχτάρα και την προσδοκία να δουν τα προσφιλή τους πρόσωπα που ταξίδευαν, ή περιμένοντας ένα γράμμα ή μια κλήση στο τηλέφωνο. Αλλά, ας μη υποβαθμίζουμε τη ζωή χωρίς SMS, γιατί εκείνοι οι πρόγονοί μας παίρναν τα μηνύματα με τα προαίwania SMS που φέρνει η παράδοση, και που είχαν μέσα τους τη δική τους

ασύρματη επικοινωνία, μια άυλη επικοινωνία η οποία ήταν γεμάτη με μηνύματα πάσης φύσεως και ικανοποιούσαν τις ανθρώπινες ανάγκες, αλλά και τους πόθους και τις προσδοκίες της επικοινωνίας. Ας πάμε μια βόλτα πίσω στο χρόνο να γνωρίσουμε τα SMS μίας άλλης εποχής, ενός άλλου κόσμου. Δίπλα στα παραγώνι, στο τζάκι, που μαζεύονταν όλη η οικογένεια, το τζάκι το οποίο πολλοί σήμερα το έχουν σαν στοιχείο διακόσμησης και επίπλωσης, οι πρόγονοί μας περνούσαν πολλές βραδινές ώρες επικοινωνίας, περισυλλογής αλλά και συντροφικότητας. Εκεί συχνά έπαιρναν και κάποια SMS, από τα βρεγμένα ξύ-

λα που τριζοβολούσαν και σφύριζαν σε διάφορους τόνους. Τότε έλεγαν οι γιαγιάδες: «κάποιος μας μελετάει, σαν τι να θέλει, σαν τι να έχει ανάγκη!»! Ήταν ένα SMS που το άκουγαν όλοι, έπεφταν σε συλλογή και έκαναν ο καθένας τη δική του επικοινωνία. Αλλά στην λαϊκή παράδοση, έχουν καταγραφεί πολλά τέτοια SMS εκείνης της εποχής. Κι αν μέσα στη νύχτα αλυχτούσε παράξενα το σκυλί, πολλοί έδειχναν ανησυχία πέρα από την προσέγγιση κάποιου αγνώστου, πως κάποιο μήνυμα φέρνουν από μακριά ή ένα κακό προμήνυμα. Ένα SMS και αυτό μέσα από τον ανεξήγητο δεσμό του σκυλιού με τον άνθρω-

πο, αυτόν τον φύλακα άγγελο μικρών και μεγάλων. Μα μήπως δεν ήταν ένα πρόδρομο SMS και η φωνή της κουκουβάγιας στην άκρη μιάς σκεπής που έχει περάσει στη λαϊκή παράδοση σαν μήνυμα κακού μαντάτου; Αλλά μηνύματα δεν ήταν που ήθελεν την αποκωδικοποίηση και την ερμηνεία τους, το παίξιμο του βλεφαρού (κάποιον θα δω), το ακαθόριστο βούισμα του αυτιού (κάτι θα ακούσω), το γλυψίμο της γάτας (έρχεται βροχή), το τσιμπήμα της μύγας (θα βρέξει), και άλλα μηνύματα SMS μίας άλλης εποχής. Πέραν όμως αυτών των μηνυμάτων που φέρνει η παράδοση και που επείραζαν τη ζωή των προγόνων μας, τέτοια πρέπει να θεωρηθούν και όσα ακόμη και σήμερα συντηρούνται με τις χαρτορίχτρες, τους ονειροκρίτες, το μάτιασμα, τα μέντιουμ και άλλα. Και σε αυτά αναζητούνται μηνύματα

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΜΕΛΗ

Μήπως ψάχνετε για μέλι, αγνό, τέλειο;
Θα το βρείτε στο Βασιλικό στον αρχαιότερο μελισσοτόφο
Παναγιώτη Κύρκο
Τηλέφωνο 26570- 41508
Βραδινές ώρες

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ωραιοκάστρου, ευχαριστεί τον υπευργό Οικονομίας και Οικονομικών κ. Αντώνη Μπέζα, που με μέριμνα του Δντού του Γραφείου του Σωκράτη Λεωνίδα Νικόπουλου βοήθησε το Σύλλογο με ικανό χρηματικό ποσό για τη διάδοση της Αρχαιολογικής μας αξίας και την προβολή της Πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Θανάσης Τσάλης

SMS ΑΠΟ ΠΑΛΙΑ!

Συνέχεια από την 1η σελ.

που έρχονται ή ψάχνονται σαν την αναγγελία, «το μήνυμά σας κατεγράφη»! Ποιο παλιά είναι και τα SMS που λαμβάνονται με τα καιρικά σήματα και με τις γεωμαγνητικές ακτινοβολίες που καταγράφονται σαν φαγούρες, σαν πόνοι ρευματικοί, σαν αδιαθεσίες, σαν κακοκεφίες και σαν παρωθήσεις για κάποιες πράξεις. Φαινόμενα που σαν μηνύματα μελετούνται ακόμη και σε προχωρημένες επιστήμες. Δεν είναι λοιπόν κάτι καινούργιο τα SMS που τόσο πολύ συζητούνται. Αλλά και δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τα άλλα μηνύματα που και σήμερα παίρνει ο καθημερινός άνθρωπος κατά πολλά εκατομμύρια, αλλά και με αυτά συμπληρώνει και τα αναλύει ακόμη και τα SMS που παίρνει στο κινητό του όταν του δημιουργούν νέα προβλήματα και αναπάντητα ερωτήματα. Τα SMS είναι μία έκφραση της ανθρώπινης ανάγκης για επικοινωνία, ένα αγαθό που δεν έπαψε ποτέ να έχει τον κυρίαρχο λόγο στη ζωή.

Κων. Χρ. Κωστούλας

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή
Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:
Κων. Χρ. Κωστούλας
Διευθύνσεις επικοινωνίας:
Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44002), τηλ. 26570-31333
Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτης 16 (Τ.Κ. 45332),
τηλ. 26510-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»
Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

♦ Η Καστανιαντίσσα γεωπόνος-καθηγήτρια Φρατζέσκα Κ. Τσορτέκη ανεκνήρυξε διδάκτωρ του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με βαθμό Άριστα. Θέμα της διατριβής: «Κρυσταλλογραφική ανάλυση προϊόντων εγκλεισμού αυξινών σε υπερθεμελιωμένες κυκλοδεστρίνες». Η Φ.Τ. με τη διδακτορική της διατριβή, εκτός από την παροχή νέων γνωστικών στοιχείων, υπέδειξε και πως αυ-

τά μπορούν να έχουν εφαρμογή στη Χημεία επωφελώς για τον άνθρωπο, τα ζώα και τα φυτά.

♦ Ο Καστανιαντίτης Αναστάσιος Γ. Τασοβασίλης, Φυσικός και Περιφερειάρχης ΟΤΕ Πειραιά, τοποθετήθηκε στην Κεντρική Υπηρεσία του ΟΤΕ, ως Σύμβουλος Τηλεφωνίας Αττικής.

Ε. Π.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Πωλείται η εικονιζόμενη οικία Ματθαίου Βαλκων στο Δελβινάκι (100 περίπου τ.μ. και υπόγειο), πετρόκτιστη σε πολύ καλή κατάσταση, με οικοπέδο 800 περ. μέτρων, σε πολύ καλή τοποθεσία (προσλήλιο-θέα). Τιμή πώλησης προσή.

Τηλέφωνο 26570 - 22401 βραδινές ώρες.

ΝΕΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

1) Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της **Αδελφότητας Πωγωνιανών Αθηνών** που προέκυψε μετά από αρχαιρεσίες συγκροτήθηκε ως εξής:
Πρόεδρος: Μάνος Κιτσώνης
Αντιπρόεδρος: Χάρη Καλούδη

Γραμματέας: Παν. Ζωίδης
Ταμίας: Κατερίνα Ζωίδη
Μέλη: Αντώνιος Ζαμπέλας, Γεώργιος Τσιλιμαντός, Νάντια Αθανασούλα

2) Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της **Αδελφότητας Αγιοκοσμιτών** που προέκυψε μετά από αρχαιρεσίες συγκροτήθηκε ως εξής:
Πρόεδρος: Αλεξάνδρα Παππά
Αντιπρόεδρος: Τάσος Πορφύρης
Γενικός Γραμματέας: Βασίλ. Δάκας
Ταμίας: Δημ. Χασάπης
Μέλη: Ελευθ. Ματθαϊάδης, Καλ. Γκούρντα, Δημ. Παππάς.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- ♦ Απεβίωσε στον Πειραιά και κηδεύτηκε στ Περιστέρι ο Ιωάννης Αγγέλης πρόεδρος της Αδελφότητας ετών 74.
- ♦ Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στη Στρατινίστα ο Αθανάσιος Λαζός ετών 79
- ♦ Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στον Παλαιόπυργο ο Αχιλλέας Μπότσαρης ετών 79
- ♦ Απεβίωσε στο Ωραιόκαστρο ο Κων/νος Τζόβας ετών 92
- ♦ Απεβίωσε στα Ιωάννινα ο Δημήτριος Καλπακιώτης από το Ωραιόκαστρο ετών 92
- ♦ Απεβίωσε στην Κηφισιά όπου και ετάφη ο Γεώργιος Τσέβης από την Πωγωνιανή ετών 78.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ
2657-0-

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Κεφαλοβρύσου	41210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22006
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	51624
Ιατρείο Κεφαλοβρύσου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελ/κίου	22216
	22365

Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Δελβινάκιου	22085-22086
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νής	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344
Τελωνείο Δρυμάδων	31050

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Ανω Πωγωνίου	(26570) 41206
	ΦΑΕ - 41206
Δελβινάκιου	(26570) 22204
	ΦΑΕ - 22444
Κοιν. Λάδδανης	(26570) 51667
Κοιν. Πωγωνιανής	(26570) 31227

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ο κάμπος του Ξηροθάλου - Το μεγάλο ντερένι του Πωγωνίου» Μια σύνθετη εργασία για το πέρασμα του Ξηροθάλου
2. Κων. Χρ. Κωστούλα «Γνωριμία με την Πωγωνιανή» Ένας μικρός οδηγός με ιστορικά και άλλα στοιχεία για την Πωγωνιανή
3. «Πωγωνιακά» Ανάπτυξη του σπάνιου αυτού βιβλίου του Ι. Λαμπρίδη που πρωτοεκδόθηκε το 1889
4. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 1 Θέματα: Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Έρευνα-Στατιστικά-Βιβλιογραφία-Τοπωνύμια κ.α.
5. «Φωτογραφικό Λεύκωμα Πωγωνίου» Σειρά 1 Ένα 16σελίδο μεγάλο σχήματος 20Χ28, με 16 σπάνιες φωτογραφίες Πωγωνίου
6. Κων. Χρ. Κωστούλα «Η μάνα μολογάει κι εγώ γράφω» Μια καταγραφή αφηγήσεων με τοπικές ιστορίες, κοινωνική και αγροτική ζωή, έθιμα, προλήψεις, δοξασίες μιας εποχής στο Δολό και αλλού.
7. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 2 Θέματα: Έρευνα-Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Στατιστικά-Τοπωνύμια-Φωτογραφία
8. «Πωγωνιανή» Φωτογραφική αναδρομή 100 χρόνων
9. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ενα παιδί του '40 θυμάται» Ένα «παιδικό ρεπορτάζ» ενθυμήσεων από τον πόλεμο του '40
10. Κων. Χρ. Κωστούλα «Οι ειδησεογράφοι του Γένους» Μια καταγραφή ενθυμήσεων στα εκκλησιαστικά βιβλία του Φαραγγίου
11. Κων. Χρ. Κωστούλα «Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ρομπάτων (Μερόπης) Πωγωνίου» Μια καταγραφή πληροφοριών για την εκπαίδευση των παιδιών των Ρομπάτων.
12. Αχ. Βοζιάρη: «Ενα άλλο παιδί του '40 θυμάται από την Ιταλοκρατούμενη πλευρά»
- 12Α. Αχ. Βοζιάρη: «Η δεύτερη δεκαετία της ζωής μου»
13. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 3
14. Κων. Χρ. Κωστούλα: «Το δικό μου κανίσι»
15. Ενθυμήσεις του Μάνου Μάρη Σχόλια - σημειώσεις Κων. Χρ. Κωστούλα

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΙΔΗΣΗ- ΛΑΘΡΟΥΛΟΤΟΜΙΕΣ

Μόλις είχε συμπληρωθεί η ύλη του φύλλου αυτού έφθασε μία είδηση, πως από όργανα του Δασαρχείου εντοπίστηκε μία ακόμη περίπτωση λαθρούλοτομίας στην περιοχή του Πωγωνίου. Νεώτερα θα έχουμε στο επόμενο φύλλο ύστερα από διασταύρωση των πληροφοριών.

ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Προγραμματισμού, Εκτέλεσης Έργων, Εκπόνησης Μελετών και Προμηθειών ενέκρινε τη δημοπράτηση νέων έργων, μεταξύ των οποίων είναι και το ακόλουθο της επαρχίας Πωγωνίου.

- Βελτίωση θατότητας δρόμου από 33η επαρχιακή οδό προς Σταυροδόμο - Τερίαχι - διακλάδωση προς Μαυρόπολο προϋπολογισμού 200.000 ευρώ.

Η ΠΤΗΝΟΦΟΒΙΑ

Η πτηνοφοβία με τη νόσο των πονεϊκών και τα έκτακτα μέτρα δεν έπιασαν το Πωγωνί. Πρώτα, γιατί δεν έχουμε πτηνοτροφία στεγασμένη ή ελεύθερης βοσκής. Δεύτερο, γιατί ακόμη και η οικίστος σπανίζει αλλά και όπου υπάρχει είναι κατ' ανάγκη στεγασμένη από τον κίνδυνο των αλεπούδων! Τρίτο, γιατί η περιοχή μας δεν είναι στους γνωστούς εναέριους διαδρόμους μετακίνησης των αποδημητικών πουλιών! Ο μόνος πιθανός κίνδυνος είναι από τις φάσες! Αλλά και αυτές σπανίζουν πλέον και τις αποφεύγουν και οι κυνηγοί. Μεωμένη λοιπόν η πτηνοφοβία στο Πωγωνί. Τα καλά της.....υπανάπτυξης!

ΟΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΟΡΙΩΝ ΟΤΑ

Όλοι σχεδόν οι Καποδιστριακοί ΟΤΑ έχουν τοποθετήσει στα όριά τους, στους δρόμους που τους προσεγγίζουν από διάφορες κατευθύνσεις, εθνικούς, επαρχιακούς, κοινοτικούς και δημοτικούς. Με τις πινακίδες αυτές δείχνουν τα όρια της...ιδιοκτησίας του ΟΤΑ (αυτή η γη είναι δική μας!), χωρίς να εμφανίζεται κάποια διαφορά όταν περνάει κανείς τα όρια αυτά! Το πριν και μετά τις πινακίδες τοπίο είναι το ίδιο. Δεν αλλάζει τίποτα. Και δεν βρίσκεις κάτι καινούργιο και ενδιαφέρον περνώντας τα....σύνορα! Συνήθως δεν αναγνωρίζεις κάποιο ίχνος μιας διαφορετικής φροντίδας! Έναν εξωραϊσμό ή μία εγκατάσταση με ταυτότητα! Όταν μάλιστα αρχίζει η φθορά των πινακίδων, οι ημιμέες, η εμφάνιση των μαρκαδόρων και οι πυροβολισμοί από κυνηγούς, τότε χάνει και ο ΟΤΑ κάτι από το κύρος του. Προς τι λοιπόν αυτές οι πινακίδες;

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΑ!

♦ Χαμός έγινε σε πολλούς Δήμους και Κοινότητες, που έμειναν κάποιες με το παράπονο πως δεν τακτοποιήθηκαν σύμφωνα με τις επιθυμίες τους με τον πρώτο Καποδιστριακό Νόμο. Οι αντιδράσεις ήταν από απλή διαμαρτυρία μέχρι δυναμικές κινητοποιήσεις. Μεταξύ αυτών ήταν και τα δικά μας Βασιλικό και Βήσσανη που ακούστηκαν λίγο, τοπικά, και βοιβά...ήρεμα και χωρίς... φωτιές! Ας μη βαθύνουμε στα αίτια αυτής της κίνησης. Ας το βασανίσουν στους Δήμους του Πωγωνίου που το παίζουν εξουσία με διαχωριστικές γραμμές διατηρώντας οξύτητες και αντιθέσεις, κάτι που αντιστρατεύεται τη φιλοσοφία του «Καποδιστρία 1» και των διορθωτικών παρεμβάσεων που περιμένονταν ήταν το άλλο. Η συνένωση πολλών Δήμων και Κοινοτήτων. Οι 1100 ΟΤΑ να περιοριστούν σε λιγότερους από 500. Οι δικοί μας τέσσερεις ΟΤΑ, με τόσο μικρό πληθυσμό, είναι πολυτέλεια και πρόκληση για μερικούς από τους διαμαρτυρόμενους, οι οποίοι έχουν σε έναν οικισμό περισσότερους από 5000 κατοίκους. Ας τα δούμε λίγο από μακριά, από την Ευρώπη όπως μας λένε, αλλά και από τη γειτονική Αλβανία που έχει καταφέρει να έχει μια Ευρωπαϊκή πραγματική αυτοδιοίκηση με δικούς της αποκεντρωμένους πόρους και αρμοδιότητες...

ΕΦΥΓΕ Ο Χ.Υ.Τ.Α. ΜΕΝΟΥΝ ΟΙ Χ.Α.Δ.Α.!

Όπως φαίνεται έφυγε από την περιοχή μας η αγωνία για το Χ.Υ.Τ.Α. Αρκετή ειδησεογραφία καταναλώσαμε τόσα χρόνια. Τώρα όμως μας έρχεται μια άλλη περίπτωση που μπορεί να έχουμε μπλεξίματα. Το αρμόδιο υπουργείο προεδοποίησε ότι θα πέσουν πρόστιμα αν δεν τακτοποιηθούν οι Χ.Α.Δ.Α., δηλαδή οι Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμάτων, οι γνωστές σε όλους διάσπαρτες χωματερές που, τέτοιες, εντοπίζονται και σε μας σε πολλές θέσεις στην επαρχία μας. Τώρα μάλιστα το χειμώνα που έχουν πέσει τα φύλλα των δένδρων, μερικές είναι ορατές και από μακριά! Υπάρχει κάποιο πρόγραμμα αλλά δεν υπάρχουν πληροφορίες αν εφαρμόζεται και πού από τους ΟΤΑ μας. Για το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων μένει ακόμη σε εκκρεμότητα ο χώρος συγκέντρωσης προ της μεταφοράς στο νέο Χ.Υ.Τ.Α. που δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση για την περιοχή μας.

ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΙΟ

ΚΑΛΠΑΚΙ - ΔΡΥΜΑΔΕΣ... ΚΑΠΟΤΕ!!

Έστω και με την σύμπτωση των κακών καιριών συνθηκών άρχισαν οι εργασίες στο δρόμο από το Χάνι Δελβινάκι προς Πωγωνιανή και μέχρι Δρυμάδες! Και αφού άρχισαν, κάποτε θα τελειώσουν. Χρεωμένος είναι τώρα ο Νομάρχης που τόλμωσε να το προχωρήσει. Καθώς πορεύεται κανείς προς τα εκεί ονειροδύμενος τη λεωφόρο των εννέα μέτρων ασφάλτου και λιγότερο να ήταν θα έφθανε για όνειρο- βλέπει το άλλο κομμάτι από Καλπάκι μέχρι τη γέφυρα των Αγίων και τον φαίνεται πλέον...μικρός! Και...στενός! Και θυμάται πολλά χρόνια πίσω που κι αυτός ήταν σε πρόγραμμα, με πινακίδες μάλιστα, που ακόμα δεν τελειώνει. Τέλος πάντων αγόρτα/οι είμαστε με τους δρόμους αφού έχουμε ξεχάσει πως ήταν κάποτε! Και που γέμιζαν με ασφάλτο τα χωριά. Εκείνα...άδειασαν. Μικρό το σχόλιο για τα μεγάλα έργα, που φθάνουν, και τα μεγάλα λόγια που περισσεύουν!

ΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ ...ΕΞΙ ΧΡΟΝΙΑ

Θα στενοχωρήσουμε λιγάκι το Δήμαρχο Άνω Πωγωνίου, αλλά επειδή σε μία ηλεκτρονική συνέντευξη που έδωσε, όπως μάθαμε, είπε ότι στον πολιτιστικό τομέα δεν είχε κάτι να παρουσιάσει. Αν έτσι το είπε, πρέπει να του θυμίσουμε ότι στο Κέντρο Πολιτιστικής Αναφοράς Μερόπης ευρίσκονται σε κατάσταση αποθήκευσης εννιά παράθυρα έτοιμα, που κατασκευάστηκαν προσφορά από τις Τεχνικές Σχολές Λάτσης της Πωγωνιανής, από εξαιτίας, και δεν αφήνει ο Δήμος να τοποθετηθούν και να επεκταθεί το Μουσείο. Βέβαια θα μας πει ο Δήμαρχος ότι είναι αμαρτίες της προηγούμενης Δημοκρατίας! Τέσσερα χρόνια όμως είναι δικά του, και θα μπορούσε να λύσει το πρόβλημα, και να έχει σήμερα να παρουσιάσει ένα πολιτιστικό έργο στο Δήμο του. Αν έχει άλλη άποψη ευχαρίστως να την δημοσιεύσουμε. Αλλά έξι χρόνια να περιμένουν τα έτοιμα παράθυρα είναι πολλά για να περιμένουν τα πολιτιστικά πράγματα.

ΤΑ ΣΦΑΓΕΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΜΗ ΔΕΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ

Τα νέα σφαγεία στο Κεφαλόβρυσσος ακόμη δεν λειτουργούν, ή τουλάχιστον δεν μάθαμε αν λειτουργούν και αν εγκαταστάθηκαν. Είχαμε ακούσει ότι οι εργασίες ήταν στο τέλος. Καλό είναι να γίνεται και καμία ανακοίνωση ή να κυκλοφορεί κανένα δελτίο τύπου.

ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΘΑ ΓΛΙΤΩΣΟΥΝ!

Τυχαιά βρήκαμε στο δρόμο τον αγαπητό και φίλο Σπύρο Πατταζή Προϊστάμενο της 6ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων στα Γιάννινα. Στη μικρή κουβέντα που κάναμε το ερώτημα έπεσε για την τύχη των 25 περίπου παλιών (110 περίπου χρόνων) γεφυριών στο τμήμα του δρόμου προς Πωγωνιανή που ανακατασκευάζεται. Θα γλιτώσουν μας είπε, εκτός από κάποιο μικρό! Καλή η είδηση. Κάτι ανάλογο μας είπε και ο Νομάρχης. Το έργο προχωρεί. Το τέλος είναι κοντά αφού κοντά είναι και οιεκλογές! Θα δούμε πόσα θα γλιτώσουν!

ΤΑ ΟΙΚΟΠΑΡΚΑ

Το θέμα των Οικοπαρκών, έκλεισε, δικαστικά και έκλεισε και σαν πρόγραμμα, τουλάχιστον για την περιοχή μας. Πολλά ακούστηκαν για κονδύλια που καταναλώθηκαν αλλά δεν είναι γνωστό ούτε ποσα διετεθήσαν ούτε τι έργο έγινε και τι έμεινε τελικά από αυτό. Χρήσιμη θα ήταν μία ανακοίνωση από τον ΟΤΑ μας, στα όρια του οποίου εφαρμόστηκε το πρόγραμμα. Έχει εγγραφεί και αυτό στις αποτυχούσες προσπάθειες ανάπτυξης της επαρχίας μας.

ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΑ

Στα νεώτερα για τα προεκλογικά μας είναι ότι όλοι ετοιμάζονται. Στο Άνω Πωγωνί οι ενδείξεις είναι για τρεις συνδυασμούς. Ονόματα δεν κυκλοφόρησαν ακόμη αλλά οι επαφές συνεχίζονται. Στο Δελβινάκι εκτός από τον νυν Δήμαρχο, αναγγέλθηκε και δημοσιοποιήθηκε στις Γιαννιώτικες εφημερίδες η υποψηφιότητα του κ. Πολυκαρπού Ζωγράφου, Δελβινάκιωτη, δικηγόρου. Στις Κοινότητες δεν φαίνονται μεταβολές. Όλοι οι ΟΤΑ μας είναι σε πυρετώδη δραστηριότητα στην προσπάθειά τους να απορροφήσουν τα κονδύλια που τους διενεμήσαν με το πρόγραμμα «ΘΗ-ΣΕΑΣ». Και βέβαια κανείς δεν θα τους κατηγορήσει αν το καταναλώσουν με προεκλογικούς υπολογισμούς ικανοποιώντας απαιτήσεις των ψηφοφόρων συνδημοτών τους. Αυτό συμβαίνει έτσι, εδώ και πολλά χρόνια!

ΟΜΠΟΛΙΑ ΚΑΙ ΦΑΚΙΟΛΙΣΜΑ

Το πιο χαρακτηριστικό και εντυπωσιακό κομμάτι της Πωγωνήσιας φορεσιάς είναι ασφαλώς ο κεφαλόδεσμος, η γνωστή ομπόλια. Το πρόβλημα του φακιολισμού ενός γυναικείου κεφαλιού, όλο και γίνεται πιο δύσκολο και οξύ. Σπανίζουν πλέον οι γυναίκες που γνωρίζουν να δένουν την ομπόλια στο κεφάλι, και συχνά γινόμαστε μάρτυρες κακών και πλημμελών εμφανίσεων σε εκδηλώσεις και εορταστικές συγκεντρώσεις. Αυτή η δυσκολία φακιολισμού δημιουργεί και την σπάνια εμφάνιση κοριτσιών και γυναικών με Πωγωνήσιες φορεσιές σε επίσημες γιορτές ή και σε παρελάσεις, όπως διαπιστώνεται συχνά στα Γιάννενα. Αλλά δεν είναι μόνο η δυσκολία του δεσίματος της ομπόλιας και γενικά της Πωγωνήσιας φορεσιάς. Η Πωγωνήσια φορεσιά έχει στις λεπτομέρειές της μία ενδιαφέρουσα σημειολογία, που άλλοτε είχε σχέση με την κοινωνική θέση και ένταξη εκείνης που τη φορούσε. Το άσπρο ή μαύρο κορόνι στο σεγγούνι, οι φόντες, τα κρεμασμένα μαντήλια, τα κοσμήματα ακόμη και η σειρά στο χορό, είχαν το δικό τους κώδικα αναγνώρισης. Άλλωστε αυτά είναι που δίνουν μία ιδιαίτερότητα στην Πωγωνήσια φορεσιά η οποία ακόμη μελετάται και ερευνάται. Οι τοπικές μάλιστα ιδιαιτερότητες έδιναν και μία έκφραση μιας τοπικής «μόδας», αν και στο σύνολο των «χωριών της ομπόλιας», μακροσκοπικά φαίνεται ομοιόμορφη. Αυτή η ιδιαιτερότητα της τοπικής μόδας, εντοπίζεται πολύ στον κεφαλόδεσμο και στο φακιολισμό. Παλαιά το δεσμό του κεφαλόδεσμου ήταν και μία «ταυτότητα» προέλευσης της γυναίκας με την Πωγωνήσια φορεσιά. Έτσι ξεχωρίζαν τα φακιολισμένα σε Δελβινακίτικο, Βησσαϊκό, Δολιχίτικο, Βασιλικιώτικο, Ριζιώτικο κλπ. Η σημασία στη λεπτομέρεια και ταυτοποίηση της ομπόλιας έφθανε ακόμη και στη διαβάθμιση της κίτρινης απόχρωσης της ομπόλιας, η οποία, όταν γίνονταν τα προκιά, ταιριάζονταν και με το χρώμα του δέρματος εκείνης που θα τη φορούσε. Το «σαφράνισμα», δηλαδή το κίτρινο της ομπόλιας, γινόταν με τέτοια «συνταγή» ώστε να ταιριάζει με το χρώμα εκείνης που θα τη φορούσε, αν δηλαδή ήταν, ξανθιά, καστανή, μελαγχρινή και όποιοι άλλοι συνδυασμοί. Αφορμή για αυτή την πρώτη προσέγγιση του θέματος αυτού μου έδωσε και το Ημερολόγιο 2006 του Λυκείου των Ελληνίδων που εφέτος είναι αφιερωμένο στην Πωγωνήσια φορεσιά, αλλά και μερικές εμφανίσεις, όχι και τόσο επιτυχημένες, σε κάποιες εκδηλώσεις. Θα τολμήσουμε να προτείνουμε στην Ομοσπονδία μας, που τόσο δραστηριοποιείται και οργανώνει καλές εκδηλώσεις, να οργανώσει μια σειρά σεμιναρίων για αυτό το σκοπό, προσεγγίζοντας το Υπουργείο Πολιτισμού, με μία πρόταση εντάξεως σε κάποιο από τα πολλά ειδικά, επιδοτούμενα μάλιστα, προγράμματα, με το ισχυρό αιτιολογικό μίας σωστής πολιτισμικής παρέμβασης για μία τοπική ιδιαιτερότητα που χάνεται, και μια πολιτιστική κληρονομιά που πρέπει να διατηρηθεί σαν τοπική εθνική ταυτότητα. Στα σεμινάρια αυτά να κληθούν όσες Πωγωνήσιες θέλουν να μάθουν κάτι, όχι μόνο για το δεσμό της ομπόλιας, αλλά και ένα σημάδι της Πωγωνήσιας ταυτότητας και μία ανάμνηση και χρέος στις γιαννιές και μανάδες τους που πολύ θα ήθελαν να βγαίνουν σωστά και αξιοπιαστά σε εκδηλώσεις τα έργα των χεριών τους. Πιστεύω ότι η κυρία Αγγελική Ατζάκα-Βέη, νύφη Πωγωνήσιας, που επιμελήθηκε την ημερολογιακή έκδοση του Λυκείου των Ελληνίδων, θα μπορούσε να διεκπεραιώσει με επιτυχία ένα τέτοιο πρόγραμμα σεμιναρίων. Και πάλι θα συστήσουμε στους συμπατριώτες μας, και ιδίως στις συμπατριώτισσές μας, να προμηθευτούν αυτό το ωραίο, συλλεκτικό και... Πωγωνήσιο ημερολόγιο του Λυκείου των Ελληνίδων.

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕ... ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ!

Κάποιοι φίλοι, Δολιχίτες, διαβάζοντας το χρονόγραφο για τη Χριστουγεννιάτικη Λειτουργία στον Πωγωνισμό με την αναμετάδοση της από τη Μητρόπολη Αθηνών, από ραδιόφωνο τοποθετημένο στην Ωραία Πύλη, μας θυμίσε κάτι ανάλογο στο Δολό πριν από αρκετά χρόνια. Ο χωριανός του Γιάννης Στόλης κάποιες Κυριακές που δεν είχαν παπά στο Δολό, γιατί είχε σειρά κάποιο άλλο χωριό, πήγαινε στην εκκλησία, άνοιγε το φορητό ραδιόφωνο, το τοποθετούσε στην Ωραία Πύλη και παρακολουθούσε την Θεία λειτουργία από την Κυριακάτικη εκπομπή, με κατανύξη. Κάποιοι το είπαν στο Δεσπότη, έγινε θέμα, και του έγιναν παρατηρήσεις, χωρίς συνέχεια. Ο Ναός εστὶ ἐν ἐμοί, λένε κάποιι οι γραφές. Και η δύναμη της πίστης υπερβαίνει τις ανθρώπινες διαστάσεις.

ΜΙΚΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Γεμάτος ήταν τις αποκρήδες και ο Ξενώνας «ΠΑΙΩΝΙΑ» του Βίλλυ στο Δελβινάκι. Μαζί με ο Ζαγόρι, αλλά και την προβολή σε έντυπα και στη ιστοσελίδα του, έφερε στο Δελβινάκι επισκέπτες από Βόλο, Αθήνα, Θεσσαλονίκη και αλλού. Κάθε σημάδια. Πού είναι οι άλλοι επιχειρηματίες να μπουν σε αυτό το κανάλι;

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Ερευνώντας τα στοιχεία των σχολείων του Πωγωνίου καταγράψαμε το χρονικό και την κατάσταση που βρίσκονται σήμερα. Δίνουμε μία αφορμή για όσους συμπατριώτες μας έχουν αναμνήσεις από την εποχή που φοιτούσαν στα σχολεία των χωριών μας ή στα Γυμνάσια να κάνουν τους δικούς τους διαλογισμούς, συγκρίσεις αλλά και πικρές σκέψεις για αυτή την κατάληξη. Η περαιτέρω εξέλιξη δεν προοιωνίζεται καλή, με την παρηγοριά ότι η ίδια κατάσταση επικρατεί και σε άλλες περιοχές, ακόμη και στην περιφέρεια του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων. Οι πίνακες είναι παραστατικοί.

Πωγωνιανή:
ΓΥΜΝΑΣΙΟ:
Έχει συνολικά 41 μαθητές

1η τάξη: 3 μαθητές # 2η τάξη: 8 μαθητές # 3η τάξη: 30 μαθητές
ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ: Έχει συνολικά 18 μαθητές

1η τάξη: 8 μαθητές # 2η τάξη: 7 μαθητές # 3η τάξη: 3 μαθητές
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: 19

Δελβινάκι
ΓΥΜΝΑΣΙΟ έχει συνολικά 15 μαθητές

1η τάξη: 5 μαθητές # 2η τάξη: 5 μαθητές, 3η τάξη: 5 μαθητές
ΛΥΚΕΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ: Έχει συνολικά 5 μαθητές

1η τάξη: 2 μαθητές. 2η τάξη: μηδέν. 3η τάξη: 3 μαθητές
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: 17

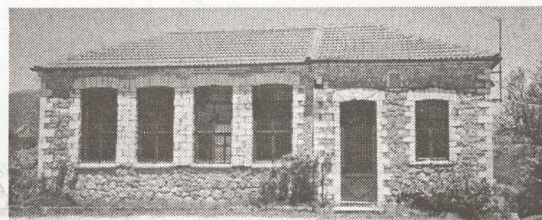
Κεφαλόδεσμο
ΓΥΜΝΑΣΙΟ: Έχει συνολικά 14 μαθητές

1η τάξη: 5 μαθητές # 2η τάξη: 4 μαθητές, 3η τάξη: 5 μαθητές
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: 11

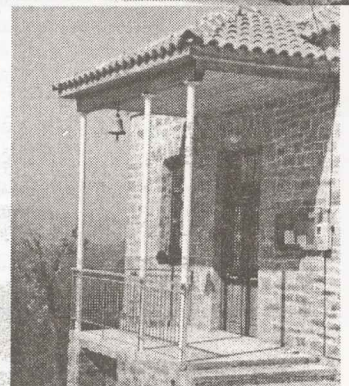
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΕΛ-

ΒΙΝΑΚΙΟΥ: Έχει συνολικά 29 μαθητές
ΔΑΣΚΑΛΟΙ: 5
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ: Έχει συνολικά 14 μαθητές
ΔΑΣΚΑΛΟΙ: 2
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ: Έχει συνολικά 35 μαθητές
ΔΑΣΚΑΛΟΙ: 6
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΗΣΣΑΝΗΣ: Έχει συνολικά 7 μαθητές
ΔΑΣΚΑΛΟΙ: 2

Να προσθέσουμε εδώ τη θλιβερή και αποκαριωτική εικόνα που παρού-

Τά κλειστά σχολεία Σταυροδρομίου και Βραστοβάς.

σιάζουν τα παλιά κλειστά σχολεία, σε όλο το άλλο Πωγωνί και την προσπάθεια που καταβάλλεται για την... «αξιοποίηση» των κτιρίων, πολλά από τα οποία κουβαλούν μία ιστορία φιλογένειας των αποδήμων μας και της φροντίδας της Πολιτείας, και πολλά χρόνια λειτουργίας, τότε που βούζαν τα χωριά από τις φωνές των παιδιών!

Πλανόδιο εμπόριο - Δελβινάκι (Φωτογραφία Αθ. Θεοδώρου)

Παραδοσιακός Ξενώνας

Παιώνια

Τηλ.: 26570 22007
26570 22009
693 2456438
697 3992996

www.paionia.gr
fax: 26570 22009

Δελβινάκι Ιωαννίνων

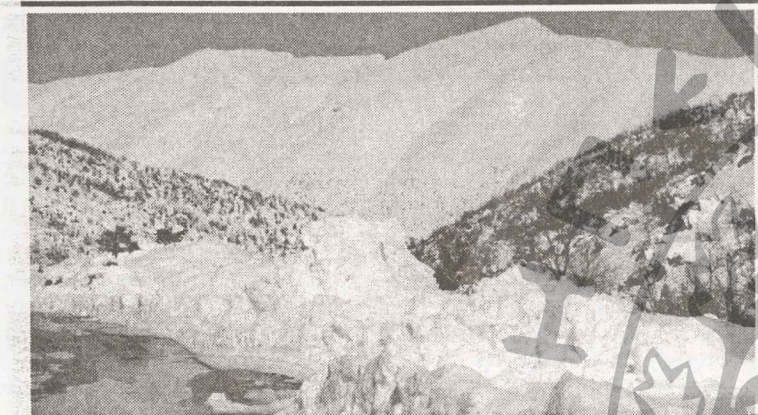
Η ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ... ΒΑΡΕΛΙ!

Πριν από μερικές βδομάδες με πήρε τηλέφωνο από τη Φλόριντα Αμερικής, ο Μιχάλης Σέρβος πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Αμερικής και Καναδά των ομογενών μας, δραστήριος και επιτυχημένος επιχειρηματίας που τιμά το Πωγωνήσιο όνομα, και μου είπε ότι το καλοκαίρι θα γίνουν τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος της Πωγωνήσιας Γυναίκας. Το άγαλμα φιλοτεχνείται στην Αμερική με τη χορηγία κάποιου Πωγωνήσιου και θα στηθεί σε περίοπτη θέση στην Πωγωνιανή. Μια συγκινητική προσπάθεια και προσφορά των ταξιδεμένων ομογενών μας. Μου ζήτησε μάριστα και τη γνώμη μου για την προσφορότερη θέση. Αυτό θα το συναποφασίσουν με την Τοπική εξουσία. Μου επενθύμισε και το μνημείο για το βαρέλι των Σωπικιωτών βαρελάδων που στήθηκε σε πλατεία της Σωπικής, το οποίο επίσης αποτελεί ένα τοπικό μνημείο ιστορικής και πολιτιστικής σημασίας.

Καλά είναι όλα αυτά, σαν χρέος και μνημοσύνη ενός παρελθόντος που ανταποκρίνονται στην Πωγωνησιακή πολιτιστική ταυτότητα και κληρονομιά.

Στη σύντομη αυτή επικοινωνία με το φίλο Μιχάλη του είπα πως είναι καιρός να σκεφτούν και καμιά παραγωγική πρωτοβουλία. Οι βαρελάδες της Σωπικής είναι μια ταυτότητα του ξεκομμένου κυρίως Πωγωνίου. Η ταυτότητα της εργασίας τους παραμένει ακόμη ανάμνηση σε πολλές περιοχές εντός και εκτός της Ελλάδας. Σήμερα που μεγάλη έκταση έχει πάρει η επώνυμη οινοποιία στην Ελλάδα, εισάγονται χιλιάδες δρύινα βαρέλια από Γαλλία, Σκωτία, Αμερική, Καναδά κ.α. Θα ήταν αναπτυξιακά χρήσιμη τόσο μια ταχύρυθμη Σχολή βαρελλάδων στην Κοινότητα Πωγωνιανής μέσα από τα τόσα επιδοτούμενα προγράμματα (ΟΠΑΑΧ, LEADER κ.α.), όσο παράλληλα και μία επιχείρηση-επένδυση βαρελοποιίας. Να διδάξουν και να δουλέψουν έστω και εποχικά οι τελευταίοι βαρελάδες που έμειναν. Κυρίως όμως να αξιοποιηθούν τα δρυοδάση μας που υφίστανται τώρα την ευτελέστερη χρήση για κάρβουνα και καυσόξυλα, που δεν αποκλείονται σαν παράπλευρη επιχείρηση όπως και παραγωγή και άλλων προϊόντων, αιθανόλης, μπριγκετών, φυτοχώματος, βιομάζας, ακόμη και βιοενέργειας. Το καλοκαίρι με την ευκαιρία των αποκαλυπτηρίων του μνημείου της Πωγωνήσιας Γυναίκας, μαζί με τα τραπέζια και τις...δεξιότητες, ως συνδυαστεί και η οργάνωση στις Δρυμάδες μιας ημερίδας, έστω ενός πρωινού, για μια συζήτηση για τους βαρελάδες, και μιάς ανανέωσης της παραδοσιακής τέχνης τους, και παράλληλα μιάς άλλης αξιοποίησης των δρυοδασών μας. Να ξεφύγουμε και από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος που ανήκει σε όλους. Ο Μιχάλης δεν θα είχε αντίρρηση. Ας το δούν και οι τοπάρχες. Θα είναι τουλάχιστον πρωτότυπη, αν μάλιστα κάποιος Σώπος κάνει την εισήγησή του στη γλώσσα των βαγενάδων! Θα είναι μοναδική! Υπάρχει καιρός αρκετών μηνών που είναι μάλιστα και...προεκλογικοί!

Κ.Χ.Κ.

Από τον περυσινό χιονιά "Σεγιάκι ή Νεμέρτσικα"

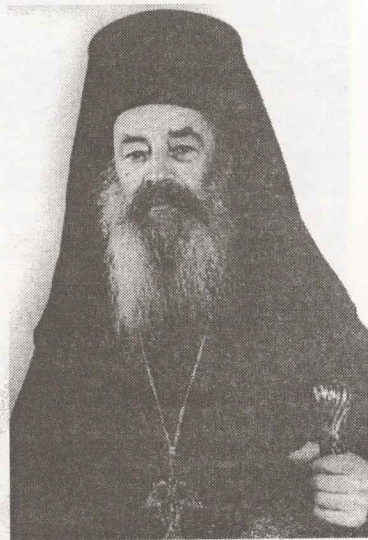
Μαριάννα Κωστούλα
Δικηγόρος

Καραϊσκάκη 23, 154 51 Ν. Ψυχικό
τηλ./fax: 210 6713596, κιν.: 6938 075545
e-mail: kostoula.m@dsa.gr

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΣΤΗ ΡΟΥΨΙΑ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΑΛΛΑΪΤΕΣ

♦ Οι Σύλλογοι Βελλαϊτών Αθηνών και Ιωαννίνων, εκδηλώνοντας την ευγνωμοσύνη τους στον ιδρυτή του Ιεροδιδασκαλείου Βελλάς, Μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Σπυρίδωνα Βλάχο, με τη συμπλήρωση 50 χρόνων από το θάνατό του (21-3-1956), θα στήσουν προτομή στην πλατεία του χωριού Ρουψιά από το οποίο καταγόταν. Τα αποκαλυπτήρια θα γίνουν στις 19 Μαρτίου.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΩΓΩΝΙ

Με υλικό που έχω συγκεντρώσει εδώ και πάνω από δέκα χρόνια, φθάνει στο τέλος μία εργασία και μία έκδοση για το «Θέατρο στο Πωγωνί», στη σειρά των εκδόσεων «Πωγωνήσια Βιβλιοθήκη». Είναι ένα θέμα που αποτελεί μια πολιτιστική ταυτότητα του Πωγωνίου σε μια περίοδο που τα χωριά έσφιζαν από ζωή. Για την πληρότητα της έκδοσης, και για να περιοριστούν στο ελάχιστον κάποιες διαφυγές ή παραλείψεις, με το σημείωμα αυτό παρακαλώ θερμά, τους παλιότερους εννοείται, αν έχουν αναμνήσεις από τα χωριά μας, για θεατρικές παραστάσεις, για Καραγκιόζη, για καρναβάλια, και αναπαραστάσεις γεγονότων, να συντρέξουν σε αυτή την προσπάθεια καταγραφής μιάς πολιτισμικής δράσης. Τα βασικά στοιχεία που θα ήθελα είναι: τόπος (χωριό), έργο που παίχτηκε, χρονολογία, συντελεστές της παράστασης (ηθοποιοί, σκηνογράφοι, σκηνοθέτες), τεχνικές πληροφορίες, πού έγινε η παράσταση, σκηνικά, στολές, φωτιστικά, υποβολέας, εισιτήρια, και κάθε πληροφορία για την παράσταση. Τα ίδια και για τα καρναβάλια, και τις παραστάσεις Καραγκιόζη. Χρήσιμες θα ήταν και πληροφορίες για μεγάλες σχολικές εορτές με σκετε, μονόπρακτα, εικόνες και διαλόγους. Ακόμη αν υπάρχουν και φωτογραφίες θα συμπληρώνουν τις άλλες πληροφορίες. Θερμή παράκληση σε όσους έχουν κρατήσει κάτι στη μνήμη τους, έστω με μία απλή αναφορά σε μία από τις παραπάνω θεατρικές δράσεις να συνδράμει στη προσπάθεια αυτή.

Τους ευχαριστώ προκαταβολικά

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΓΙΑ ΤΟ 1940-41 ΚΑΙ ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ

Για το 1940-41 και το Τάγμα Δελβινάκι, αλλά και για όλη την προπαράσκεψη του Πολέμου εκείνου, αποδελτιώνουμε δημοσιεύματα της «Φωνής» και άλλες μαρτυρίες, που έχουν συγκεντρωθεί, με πρόθεση να τα εκδώσουμε, εφόσον εξασφαλίσουμε τα οικονομικά, σε ένα βιβλίο της σειράς «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ». Όσοι έχουν διάφορα πειστήρια, γράμματα, φύλλα πορείας και φωτογραφίες από το 1939 μέχρι τον Απρίλιο 1941, που αναφέρονται σε εκείνη την περίοδο και επιθυμούν να αναφερθούν ή να συμπεριληφθούν σε αυτή την έκδοση, μπορούν να τα στείλουν στην εφημερίδα. Ιδιαίτερα θα ήταν σημαντικό να θρεθούν φωτογραφίες των μαχητών του Τάγματος Δελβινάκι, που έπεσαν στον αγώνα εκείνου.

ΤΟ ΕΛΙΚΟΔΡΟΜΙΟ!

Μετά από δεκαπέντε χρόνια, περίπου, που έγινε το ελικοδρόμιο στο Χάνι Δελβινάκι και δίπλα από τα νταμάκια του Δήμου, ποιος θα μπορούσε να μετρήσει πόσες φορές χρησιμοποιήθηκε; Είναι και αυτό ένας δείκτης τόσο της αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών κονδυλίων όσο και της χρησιμότητας κάποιων έργων. Δέκα πέντε χρόνια απραξίας είναι ένας κακός δείκτης.

Δ' Κ.Π.Ε.

Το Γ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης όπου νάναι τελειώνει, και από τα τελευταία ψήφουλα δεν φαίνεται ότι παίρνει κάτι το Πωγωνί. Τώρα εξαγγέλθηκε το Δ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, και πολλές συζητήσεις γίνονται για τα έργα που θα ενταχθούν. Θα τρυθούν, λένε, κάποιες Ανώνυμες Εταιρίες κατά Περιφέρεια που θα διαχειριστούν τα κονδύλια που θα διατεθούν. Πολλά ακούγονται για έργα που θα ενταχθούν στο Πρόγραμμα αυτό. Για το Πωγωνί δεν ακούστηκε κανένα. Ούτε υπόσχεση. Αν υπάρχουν νεώτερα θα τα δημοσιεύσουμε.

Λέγεται πως «μιά φωτογραφία, είναι χίλιες λέξεις!»
Όταν όμως συμπληρώνεται με μια γελοιογραφία, λέει πολύ περισσότερα!

Η φωτογραφία είναι από το κόψιμο των ιερών δένδρων στην Αγία Παρασκευή Ρουφίας, και η γελοιογραφία είναι από την επικαιρότητα της εφημερίδας «Καθημερινή».

Για όσους ακόμη σκέπτονται και αγωνιούν για το φυσικό μας περιβάλλον.

ΤΟ ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ!

Ξαναγράψαμε για το δασικό χωριό που κάποτε αποφασίστηκε να γίνει κάπου εκεί γύρω από τη λίμνη Ζαράβινας, και εμφανίστηκαν αμέσως και πολλοί γύρω... «μοιραδιαραίοι» θέλοντας κάποιο κομμάτι της επένδυσής. Το δασικό χωριό δεν προχώρησε. Και, απ' όσα μαθαίνουμε δεν πρόκειται να έχει προκοπή. Κάποιοι δεν το θέλουν. Και άλλοι πιο πρακτικοί λένε: Γιατί να γίνει αυτό το δασικό χωριό αφού μερικά μικρά χωριά μας στο Πωγωνί είναι μέσα στα ρουμάνια

σαν πραγματικά δασικά χωριά, που θα μπορούσαν να είναι άλλη αξιοποίηση των πιστώσεων, και τα χωριά αυτά να σωθούν και να βελτιωθούν, να χρησιμοποιηθούν οι βασικές υποδομές (δρόμοι, ρεύμα, τηλέφωνο, νερό) αλλά και η ιδέα του δασικού χωριού να περάσει. Τώρα μάλιστα που τόσο γίνεται λόγος για φυσικό περιβάλλον, και πολιτιστική παράδοση. Πιόσ θα πρωτοστατήσει σε μία τέτοια κίνηση με πρακτικό και θετικό προσανατολισμό;

ΓΡΑΦΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗ «ΦΩΝΗ» ΜΑΣ!

Παλαιό Φάληρο 5 Φεβρουαρίου 2006
Αγαπητέ κύριε Πρωϊνή

Ελαβα την ωραία εφημερίδουλα «Φωνή του Πωγωνίου» και διάβασα με ενδιαφέρον το επεισόδιο στη βρύση. Είναι μια αναλαμπή ανθρωπιάς ανάμεσα στους φαντάρους που δεν έχουν να μοιραστούν τίποτα. Η όλη δομή και ύλη της εφημερίδας είναι πολύ καλή και η στοργική αναφορά στο χειμώνα εκείνο είναι όντως συγκινητική.

Θα χαρώ να διατηρήσουμε την επαφή μας και πιο πολύ θα χαιρόμουν να βρισκόμουν, λέει σε κείνα τα μέρη, να έβλεπα τα βουνά και προπαντός αν άντεχαν τα κότσια μου και η υγεία μου- το λόφο 731. Είναι πράγματα που γίνονται και πράματα που δεν γίνονται.

Γίνεται όμως, υποθέτω, να παίρνω και ν' ακούω τη συμπαιθητική «Φωνή του Πωγωνίου» και της Καστάνιανης.

Σας χαίρετώ εγκάρδιως
Κώστας Ι. Καλατζής

Αγαπητό μας τέκνο Ηπειρώτη
Φίλε και συμπατριώτη
κύριε Κων/νε Χ. Κωστούλα

Η έκδοση της ιστορικής, και σε όλους μας αγαπητής εφημερίδας σας, συμπλήρωσε το 2005 τα 17 χρόνια, και τώρα το 2006, περπατεί τα 18 χρόνια, σου γράφω κι εγώ:

Είστε άξιος συγχαρητηρίων, γιατί με τα υπέροχα παλιά και νέα Πωγωνήσια θέματα, καταφέρατε να χαρίζετε άφθονο φως στον κόσμο του Πωγωνίου μας.

Εύχομαι να προκοπή, για πολλά πολλά χρόνια το πρωτοπόρο σας έργο, που είναι μια από τις μεγαλύτερες προσφορές, και πιστεύω πως όλοι μας, με τον δικό μας τρόπο, μπορούμε να προσφέρουμε ο καθένας μας την πέτρα της οικοδομής στο έργο σας.

Με πολλή εκτίμηση
Παπα-Χρήστος Μάτσιος

ΒΙΒΛΙΑ-ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

1. «Άπειρος Χώρα», περιοδικό, τεύχος 72
2. «Όταν η Γη Ωτοκούσε... την γλώσσα της προσώδιας», βιβλίο Μαρίας Στούπη, σελίδες 175.
3. «Η τραγουδιτική γλώσσα των Ελλήνων», βιβλίο, Μαρίας Στούπη, σελίδες 46
4. «Ώψεις του αλβανικού εθνικού ζητήματος» Θεοφάνους Μαλκίδη, βιβλίο έκδοση Ι.Β.Ε σελίδες 75.
5. «Τρεις Ιεράρχες», Απόστολο

Παπαϊωάννου, ομιλία στο Πνευματικό Κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Πέτρας Κρήτης.
6. «Ζαχαρίας Π. Σαρδελής», εκ Παπύκου Ζαγορίου του Ιωάννου Γ. Παπαϊωάννου, σελίδες 160 Β' έκδοση
7. «ΣΧΩΡΙΑΔΕΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ», περιοδικό τεύχος 8 -Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2005
8. Το 295 τεύχος του περιοδικού της «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»

Ζαρκάδι. Η ομορφιά του δάσους! Ποιός τη θυμάται; Στα Γρεβενά η Διεύθυνση Δασών κυκλοφόρησε σε πόστερ την παραπάνω φωτογραφία δασολόγου της.

Η ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΚΟΜΗ ΣΥΖΗΤΙΕΤΑΙ!

Στην πρόταση που ετοιμάζεται τον τελευταίο καιρό, για την ανάπτυξη των Παρακαλάμων και Πωγωνήσιων ΟΤΑ, συζητείται και πάλι η δημιουργία ελεγχόμενης κυνηγετικής περιοχής. Πλησιάζουν τα τριάντα χρόνια από τότε που άνοιξε αυτή η συζήτηση, τότε που αναπτύχθηκε η κυνηγο-τουριστική επιχείρηση στο Μπουραζάνι, και τότε που έγινε η γνωστή κυνηγετική περιοχή στον Κόζακα. Από τότε χύθηκε πολύ μελάνι, αλλά χάθηκαν ευκαιρίες και είναι γνωστοί οι λόγοι που ανέτρεψαν τις προσπάθειες, αλλά και δεν φάνηκε κάποια άλλη εναλλακτική πρόταση. Το 1979, μαζεύτηκαν στην Πωγωνιανή 11 κοινοτάρχες και άλλοι παράγοντες της περιοχής και ενημερώθηκαν από τον τότε Επιθεωρητή Δασών, τον Διευθυντή Δασών και εκπρόσωπο της τότε Υπηρεσίας Περιφερειακής Ανάπτυξης Ηπείρου, για τις νέες ρυθμίσεις που είχαν θεσμοθετηθεί για τις Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές. Η διαδικασία τότε ήταν απλή και αν αποφάσιζαν τα κοινοτικά συμβούλια, θα ξεκινούσε αμέσως η διαδικασία, προβλεπόνταν μάλιστα και η διάθεση 80 εκατομμυρίων για πέντε χρόνια και η άμεση πρόσληψη 28 θηροφυλάκων. Επικροτήθηκε από όλους. Συμφωνήσαν οι πρόεδροι των κοινοτήτων αλλά τα Κοιν. Συμβούλια δεν ... αποφάσιζαν! Έτσι ναυάγησε η πρόταση και η προσπάθεια.

Η μελέτη ανάπτυξης του Πωγωνίου που συντάχθηκε το 1988 από την «ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ», και για την οποία διετέθησαν κάπου τέσσερα εκατομμύρια από τη Νομαρχία, προέβλεπε σαν βασικό άξονα ανάπτυξης του Πωγωνίου τη δημιουργία Ελεγχόμενης Κυνηγετικής Περιοχής. Και η μελέτη αυτή θάφτηκε και η ανάπτυξη δεν φάνηκε. Η επόμενη μελέτη ανάπτυξης του Πωγωνίου του 2003, προέβλεπε τα ίδια μέσα στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Και αυτή έμεινε στο χρονοντούλαπο. Η Διευρυμένη Κοινότητα Πωγωνιανής, έκανε σχετική μελέτη για Ελεγχόμενη Κυνηγετική περιοχή, η οποία τελικά χάθηκε κάπου στα γραφειοκρατικά και εκεί... ετελεύτησε η πρόταση. Στο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Πωγωνισίων, στη Λάβδανη (2004) αναγγέλθηκε από τον πρόεδρο της Λάβδανης μετυμπανοκρουσίες η σύνταξη μελέτης για Ελεγχόμενη Κυνηγετική Περιοχή στο Κάτω Πωγωνί, η οποία όμως τελικάποτέ δεν ξεκίνησε! Θα πρέπει να προσθέσουμε ότι με τις καταστροφές που προκάλεσε η μεγάλη πυρκαγιά στο Κάτω Πωγωνί τον Αύγουστο του 2000, έγινε πάλι συζήτηση για οργάνωση τέτοιας περιοχής στις καμένες εκτάσεις αλλά κάποιο «πάνω χέρι» τη σταμάτησε!.. Ας μη λησμονείται και εκείνη η ιδιωτική κυνηγοτουριστική επιχείρηση που ήταν να γίνει στον κάμπο Πο-ντικατών-Ξηροβάλτου και ακυρώθηκε από τις τοπικές εξουσίες.

Τώρα ξαναπέφτει στο τραπέζι της μελέτης πρότασης για την ανάπτυξη μιας ευρύτερης παραμεθόριας περιοχής, και η δημιουργία τέτοιας περιοχής για μία κυνηγοτουριστική ανάπτυξη. Και η ιστορία θα συνεχιστεί! Μία ιστορία χαμένων ευκαιριών που συνεχώς υπονομεύονται.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

- 1) Πρωτότυπο το μονοσέλιδο, χω-ρίς καλεντάρι, συλλεκτικό και σπάνιο έγχρωμο αντίγραφο διπλώματος περί-τεχνα κοσμημένου, που δόθηκε το 1912 σε τακτικό μέλος της «Φιλεκπα-ιδευτικής και Φιλοπώχου Αδελφότητας των εν Κωνσταντινουπόλει Στρατινι-σσιτών», ήταν η επιλογή της Αδελφό-τητας για το 2006.
- 2) Με ένα καλό και προσεγμένο δω-δεκάφυλλο Ημερολόγιο για το 2006, κάνει την επανεμφάνισή της η Αδελ-φότητα Δολιτών που επανασυστήθη-κε τον περασμένο χρόνο. Τα Ημερο-λόγιο είναι διακοσμημένο με ωραίες φωτογραφίες από τα ιερά μνημεία του Δολού και τις φυσικές ομορφιές. «Επενδύουν» οι νέοι Δολιώτες στο Πο-λιτισμό και το Φυσικό Περιβάλλον. Ξέ-ρουν να μετρούν μέρες και χρόνια!

ΤΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

Από πολλούς Συλλόγους και Αδελφότητες κυκλοφορούν Ημερολόγια με την ευκαιρία του νέου χρόνου. Θα κάνουμε και πάλι μία έκκληση στους φο-ρείς να μας στείλουν ένα αντίτυπο να το παρουσιάσουμε και να συμπληρώ-σουμε το αρχείο της εφημερίδας. Τους ευχαριστούμε προκαταβολικά.

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑΤΑ ΜΑΣ

♦ Γράφει ο ΑΘΑΝ. ΜΠΟΛΟΣ

(δ' συνέχεια)

Τα κρέατα

Και τα κρέατα ήταν... «εγχώρια». Εκτός από τα μερικά κοπάδια των κτη-νοτρόφων σε κάθε χωριό, κάθε οικογένεια θα είχε τουλάχιστον 15-20 γιδο-πρόβατα από τα οποία θα προέρχονταν 10-15 αρνοκάτσικα που θα χρησιμεύ-αν για συμπλήρωμα της λιτής... λαδοφαγίας με ικανοποιητικές μερίδες νόστι-μου φυσιολογικού κρέατος, μα όχι και κατάχρηση κατανάλωσης.

Μια οικογένεια αν θα έσφαζε μια γίδα ή προβάτινα, έστω ή και ένα αρνί ή κατσίκι, δεν θα το έτρωγε σε δύο ή τρεις μέρες. Μια φορά την εβδομάδα, ή έστω και δύο, θα πρόσθετε από λίγο κρέας στα λάχανα, στις πατάτες ή στα μακαρόνια.

Το σφαγμένο κρέας διατηρούνταν προσωρινά σε θωλάτα υπόγεια που εί-χαν μια σχετική φρεσκάδα και τα λέμε μπιμπούρες. Μετά το έκαναν κ α β ο υ ρ μ ά, ή το έβαζαν πα σ τ ο υ ρ μ ά

Το πρώτο: Όταν η γίδα ή το πρόβατο ήταν παχειά, έκοβαν όλο το κρέας σε μικρές μερίδες, έρχαν λιγάκι περισσότερο αλάτι και το καβούρδιζαν σε ένα μεγάλο χάλκινο δοχείο, με όλο του το λίπος. Αφού θα άρχιζε να χάνει το πρώτο του χρώμα και να γίνεται περίπου έτοιμο για να πεισι στο φαγητό, το έριχναν σε μικρές φόρμες, στα σαχνάνια, όπου το άφηναν ως μια μέρα και πά-γωνε το λίπος. Αυτός ήταν ο καβουρμάς, που διατηρούνταν στο φρέσκο υπό-γειο του σπιτιού και το εκμεταλλεύονταν με σύστημα κατά διαστήματα ημε-ρών.

Το δεύτερο: Όταν το κρέας δεν είχε τόσο πολύ λίπος τότε το τεμάχιζαν σε μεγαλύτερες μερίδες από του καβουρμά, το αλάτιζαν δυνατά και το έβα-ζαν μέσα στο αλατημένο δέρμα του ζώου κι όλο αυτό τοποθετημένο στη μπι-μπούρα. Το κρέας αυτό το λέγαμε παστουρμά. Για να μαγειρευόνταν ο πα-στουρμάς, θα τοποθετούνταν μερικές ώρες στο νερό για να διαλύονταν το αλάτι, και ακολουθούσε η διαδικασία του μαγειρέματος του φρέσκου κρέα-τος.

Το σφαγμένο ζώο όμως έχει και άλλα μέλη του σώματός του, εκμεταλλεύ-σιμα όμως διαφορετικά από τις γυναικές του καιρού εκείνου, μα γνωστά και σήμερα σε όλους μας. Το κεφάλι με μέρος του λαιμού του ζώου γίνονταν ευ-γευστότατη σούπα με ρύζι, ή ανακατεύονταν με τα έντερα και το στομάχι του ζώου, τα οποία, αφού πλένονταν μερικές φορές, μικροτεμαχίζονταν και απο-τελούσαν τον πατάι, ο οποίος απαιτούσε και λίγο δυνατό ξύδι μαζί με κοπα-νισμένα σκκόρδα – σκορδαλιά – κατά τη βρώση του.

Εννοείται, οι νοικοκυρές εκείνες γνώριζαν πώς γίνονταν και οι μπριζόλες στη σχάρα από φρέσκο κρέας, επαλειμένο με ανάλογο αλάτι και άφθονη ρι-γανή.

Τέλος

Ο Μνηρούσης και η παγώνα

Κάθε : χρόνο Ιούλη μήνα
στη λίμνη Ζαράβινα
κολυμπάει σαν γοργόνα
η πεντάμορφη Παγώνα
της ββλαχίας αγνό βαστάρι
και τσου Πωγωνίου καμάρι.

Ο Μνηρούσης ο λεβέντης
και της λίμνης ο αφέντης
αν και μικροπαντεμένος
είν' ιερωτοχτυπημένος
τόσο, που με μακροβούτια
κι από σε μακριά να ζήσώ!!
Αν δεν γίνεις πιά δική μου
δεν την θέλω τη ζωή μου!!

Η Παγώνα θυμωμένη
απ' την λίμνη έξω βγαίνει
κι τσου λέει: τα ξερά σου
κρατάς τα για την κυρά σου
η για α άλλες προκομμένες
λευτερες ή παντρεμένες!!!

Μην 'με κάνεις και χυμίζω
και σστη λίμνη σου σε πινίζω,
κι ' ειναι κρίμα παληκάρι
σαν ' και σε να φάν' τα φάρια,
και να μείνει έρμη χήρα,

η Λενιώ η κακομοίρα!!

Τούτα λέει ξεθυμαίνει
ο στη λίμνη ξαναπαίνει.
Ο Μνηρούσης την κατίζει
κλαίει και αναστενάζει
και με πόνο της φωνάζει
της καρδιάς του το μαράζι

Αχ!! Πεντάμορφη Παγώνα
της λιμνούλας μου γοργόνα
μην ζητάς να λησμονήσω
κι από σε μακριά να ζήσώ!!
Αν δεν γίνεις πιά δική μου
δεν την θέλω τη ζωή μου!!

Ετσι κάθε Ιούλη μήνα
στην λιμνούλα Ζαράβινα
παίζεται γεμάτο κλάμα
της καρδιάς το ίδιο δράμα
του Μνηρούση του καυμένου
εαι ερωτοχτυπημένου!!
Δρυμάδες Ιούνης 1987

Γιάννης Καραδήρας
Για την αντιγραφή: Θ. Πλιάκος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας στους φίλους και συμπατριώτες για την συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρρυνση στην εκ-δοτική μας προσπάθεια.

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟΝ ΠΩΓΩΝΙΣΚΟ

Κύριε Κωστούλα
Διάβασα το χρονογράφημά σας στη «Φωνή του Πωγωνίου» με τίτλο «Η Χρι-στογεννητική Λειτουργία στον Πωγωνίσκο, με τον Αρχιεπίσκοπο»
Σας αξίζουν πολλά συγχαρητήρια για τον τρόπο παρουσιάσεως του χρονικού του κ. Θανάση Θεοδώρου και της όλης περιγραφής του πρωτότυπου αυτού τρό-που λατρείας από τους 8 κατοίκους του Πωγωνίσκου. Δεν ξεχνώ τις φράσεις: «πλησιάζοντας στην εκκλησία άκουσα πολυμελή χορωδία βυζαντινής μουσικής και τη φωνή του Αρχιεπισκόπου να ψάλλει – η γέννησις σου Χριστέ ο Θεός ημών...». Φυσικά από το ραδιόφωνο που είχε τοποθετηθεί μπροστά στην Ωραία Πύλη και αναμετέδιδε τη Θεία λειτουργία από τη Μητρόπολη των Αθηνών. Προ-σπαθώ με τη σκέψη μου να μεταφερθώ στον Πωγωνίσκο την ημέρα εκείνη, για να ακούσω την καμπάνα και να νοιώσω την εορταστική ατμόσφαιρα της εκκλησίας, με αναμένα κεριά και τους οκτώ κατοίκους να ψάλλουν μαζί με τη χορωδία τα τροπάρια της Γέννησης του Θεανθρώπου!

Η εικόνα αυτή με συγκινεί διότι δείχνει την πίστη του λαού μας και ιδίως των ακριτικών αυτών περιοχών. Θυμίζει την αδόλωτη Ελληνική ψυχή που δεν μπόρε-σαν να την κάμψουν ούτε οι Τούρκοι τα 400 περίπου χρόνια της σκλαβιάς, ούτε το άθεο κράτος του Χότζα στη Βόρειο Ηπειρο, που απέχει λίγα μόλις μέτρα από τον Πωγωνίσκο. Όλα αυτά μου φέρνουν στη μνήμη τα λόγια ενός Ιεράρχη, όταν κάποιος άθεος είχε χαρακτηρίσει τη θεία λειτουργία «θεατρική παράσταση»

Είχε πει τότε (ο Ιεράρχης)
« Μπορεί ο κύριος αυτός να μας δικαιολογήσει πώς η θεατρική αυτή παράστα-ση, με το ίδιο ακριβώς έργο και τα ίδια σκηνικά, παίζεται χωρίς διακοπή επί δύο χιλιάδες χρόνια και πολλές φορές με μετρίους ηθοποιούς;»

Το πιο πάνω γεγονός της λειτουργίας στον Πωγωνίσκο είναι κατά τη γνώμη μου ένα αισιόδοχο μήνυμα και αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, για τους καίτοι-κους των υπολοίπων εγκαταλειμμένων χωριών της Πατρίδος, που δεν μπορούν να λειτουργήσουν με άλλον τρόπον.

Με εκτίμηση
Κων/νος Παν. Σπυρόπουλος
Αθήνα

ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Αθανάσιος Οικονόμου Ιερέας

Το έτος 1952 που χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος, και μετά στα Ιερατικά Συνέδρια της Ιεράς Μητροπόλεως μας, γνώρισα και τον εφημέριο Γερολιτατών, παπα-Αθανάσιον Οικονόμου. Ήταν απλός εις τους τρόπους του, αλλά και άριστος ρή-τορας. Όταν συναντιόμασταν μου μιλούσε για διάφορα θέματα θρησκευτικά και κοινωνικά, με την πανοπλία της ρητορικής που τον κατείχε. Η μόρα του ήταν να στερηθεί πολύ νωρίς την πρεσβυτέρα του, όταν πάτησε μία νόρξη το 1947, σκοτώνοντάς την επί τοπου. Από την στήλη αυτή, συγκινημένος θα αποδώσω μερι-κές εικόνες από τις συναντήσεις μας.

Με πλησίαζε λέγοντας: Άντε να πιούμε ένα τσιπουρο στο καφενείο Παπαστεφάνου. ΕδINE την παραγγελία: Γιάννη, κάνε μας δύο καφέδες στα φλυτζάνια. Και αντί για καφέδες, τα φλυ-τζάνια είχαν τσιπουρο. Ο μακαριστός Δεσπό-της μας Δημήτριος του είχε πη, να πάρει μία οι-κιακή βοηθό, και να είναι πάνω από πενήντα χρονών. Σε άλλο συνέδριο, τον ρώτησε ο Δε-σπότης. Τι έγινε Παπαθανάση με το πρόβλημά σου; Δεν βρήκα Σεβασμιότατε πάνω από πενή-ντα. Και τώρα τι σκέπτεσε, ρώτησε ο Δεσπό-της. Να σας πω, απάντησε ο Παπαθανάσης. Σκέπτομαι να πάρω δύο από είκοσι πέντε, να συμπληρώσω πενήντα! Ω, ώ, είσαι και χουμορίστας ευλογημένος του είπε ο Δεσπότης. Αυτά, και άλλα πολλά κρατώ σφιχτά στην μνήμη μου από τον αλησμόνητο παπα-Θανάση Οικονόμου, που τώρα βρίσκεται η άγια ψυχή του στο θρόνο του Θεού, και προσεύχετε για όλους μας.

Αιωνία η μνήμη του.
Και άλλα για τον Παπαθανάση Οικονόμου.
Όπως μου διηγήθηκε ο Παπαθανάσης:
«Κάποτε που πήγα να ' ένα χωριό χωριό να κάνω νεκρώσιμη ακολουθία, και στο δημόσιο δρόμο συνάντησα δύο εργολάβους από το Πωγωνί. Βιστακώς τους καλημέρησα. Στο γυρισμό, ο ένας, ο Σ.Κ., με ρώτησε: Που πήγες φοιτητάτος, και τώρα γύρισες Παπαθανάση; Στο απέναντι χωριό, έκανα μία κηδεία. Αι, Αι, Πα-παθανάση, τα οικονομήσεις σήμερα. Κι εγώ δεν χαμομέρησα. Αστειώς εσύ, αστεί-ως κι εγώ, και του είπα. Τι μου λες ευλογημένε μου. Μια γρήγα και φτωχή κηδεύ-σα. Ένα πενήντα μου δώσανε. Να κηδεύσω κανέναν εργολάβο, τότε μάλιστα! Το πεντακοσιακό το ' χω σίγουρα, ιδίως και παραπάνω!»

Όταν ο Παπαθανάσης πάντρεψε το τελευταίο κορίτσι του, και ανταμώσαμε σε Ιερατικό Συνέδριο, πήγαμε στον μακαρίτη συγχωριανό μου Γιάννη Παπαστεφά-νου, του είπα: Αν είσαι και παπάς, Παπαθανάση, με την αράδα σου θα πας. Σήμε-ρα, έχω εγώ σειρά να πληρώσω τους... καφέδες. Να σου πω αδελφέ, μου είπε: Πάντρεψα το κορίτσι μου, και μου περιέσφανε και πεντακοσίες δραχμές. Θα τα πληρώσω εγώ, για να με ευχήθηκες.

Οι Γερολιτανίτες, θα ξέρουν, ότι ο γαμπρός του αυτός, με το φορητό του, στη θέση Βιγλά σκοτώθηκε, δηλαδή ύστερα από πολλά χρόνια, ήμε, δοκιμαστή-κε πάλι και το δεύτερο μικρό ποτήρι και του κοριτσιού του, ο Παπαθανάσης.

Γιάννινα 18-1-2006
Παπα-Χρήστος Μάτσιος

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Οι ανταποκρίσεις από κάποιες εκδηλώσεις ήρθαν καθυστερημένα. Όμως αυτός δεν είναι λόγος να μη δημοσιευτούν, όταν μάλιστα έχουν ένα ιδιαίτερο χρώμα αλλά και ένα συμβολισμό. Περιμένοντας το νέο χρόνο στην Καστάνιανη, γράψαμε λίγα και στο προηγούμενο φύλλο, οι Καστανιανίτες το γιόρτασαν με συνεστιάση. Περίπου 80 συνδαιτυμόνες μεταξύ των οποίων και 17 παιδιά βρέθηκαν μαζί παραμονή πρωτοχρονιάς. Ακούστηκαν τα κάλαντα από παρές παιδιών. Με συνεστιάση περίμεναν την έναρξη του νέου έτους και στα διπλανά χωριά, Αγία Μαρίνα και Χαραυγή. Οι εκδηλώσεις αυτές αποτελούν μία συμβολική αντίσταση στην απομόνωση και στην ερημία και η συμπαράσταση του Δήμου είναι μία ενέργεια ενίσχυσης και αλληλεγγύης στις μικρές τοπικές κοινωνίες που από τα ακρώφια του Πωγωνίου στέλνουν το μήνυμα ότι «υπάρχουμε». Παράδειγμα και για άλλα χωριά. Κάτι ανάλογο έγινε και στο Δολό και ίσως και αλλού που μας διαφεύγει γιατί δεν έφθασαν οι... ανταποκρίσεις. Αξίζουν έπαινο αυτοί που οργανώνουν τέτοιες εκδηλώσεις και διατηρούν την ανάμνηση παλιών γιορτών του χειμώνα, αλλά και τροφοδοτούν τις μπαταρίες των νεότερων γενιών.

Η ΠΙΤΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΟΚΟΣΜΙΤΩΝ

Τα μέλη της Αδελφότητας Αγιοκοσμιτών Αθηνών έκοψαν και εφέτος την πίττα τους, στη φιλόξενη αίθουσα της Μάνας των κοντοχωριανών και φίλων τους Βησανιωτών. Οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση, μαζί με την βασιλόπιττα γεύτηκαν και τα λοιπά εδέσματα (κυρίως Ηπειρώτικες πίττες, προσφορά των μελών), έθιμο που ακολουθούν ανελλιπώς τα τελευταία 25 χρόνια. Την εκδήλωση των Αγιοκοσμιτών τίμησε με την παρουσία του και ο Πρόεδρος της Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας κ. Ιωάννης Ζώης.

ΟΙ ΤΣΙΠΟΥΡΟΓΙΟΡΤΕΣ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟ... ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΣ!

Αφού τέλος πάντων, επιβίωσαν οι τσιπουρογιορτές και...αυξήθηκαν, και...πρόκοψαν, και αρκετά διαφημίζονται, καιρός είναι να αρχίσουν να συστηματοποιούνται και να προγραμματίζονται. Γίνονται κάπου πέντε καλές τσιπουρογιορτές στο Πωγώνι τη φθινοπωρινή περίοδο. Καλά οργανωμένες. Μπορούν να γίνουν και άλλες και μπορούν να γίνουν και καλύτερες. Και να κλιμακωθούν για αρκετές μέρες και να δημιουργήσουν ένα μικρό στον καιρό του τουριστικού γεύμα, σε μια περίοδο μάλιστα που τα χωριά σχεδόν έχουν αδειάσει. Οικονομολόγους έχουν οι ΟΤΑ μας. Μελετητές δεν...χρειάζονται. Το τσίπουρο έχει του θαυμαστές του και τους αφοσιωμένους...οπαδούς του. Με λίγο συντονισμό και λίγη προσπάθεια, μπορεί το Πωγώνι να αποκτήσει και αυτή την τουριστική ταυτότητα! Πωγωνήσιο τσίπουρο! Καλά ακούγεται. Και υπάρχει χρόνος για καλή οργάνωση και διαφήμιση από τώρα.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΨΗΛΟΚΑΣΤΡΟΥ

Με απόφαση του Δ.Σ. της Αδελφότητας Ψηλοκάστρου έγινε και φέτος ο ετήσιος χορός. Μία τεράστια αίθουσα, στολισμένη με πολύχρωμα μπαλόνια με το λογότυπο «Αδελφότητα Ψηλοκάστρου» μας περιέμενε. Χωριανοί και φίλοι, περίπου 400 άτομα γέμισαν την αίθουσα. Οι σαμπάνιες άνοιξαν και τα μπουκάλια με ειδικά εμφιαλωμένο κρασί για το χορό ήταν στα τραπέζια. Το σέρβις ήταν άψογο και το φαγητό πλούσιο. Εκπλήξη το χορευτικό της Ένωσης Ηπειρωτών Αχαρνών του Κώστα Μάτσια γέμισε την αίθουσα φέρνοντας στη μνήμη Ηπειρωτικά Αποκορητικά δρώμενα. Όλοι θαυμάσανε τη δεξιότητα των παιδιών στο χορό καθώς και της δικιάς μας Μαρίας Μπίλη. Ο Θανάσης Χαλιγιάννης με το παίξιμο ξεσήλωσε τις καρδιές μας και μας μετέφερε στον αγαπημένο τόπο μας, το Ψηλόκαστρο. Ο πρόεδρος Θανάσης Μπίλης και το συμβούλιο άνοιξαν το χορό. Η λαχειοφόρος μοίρασε πλούσια δώρα και τα γλυκά, προσφορά των Κώστα Αποστόλου και Φάτη Μπάγια ήταν η απόλαυση μετά το φαγητό. Στους τιμησαντες το χορό μας διακρίναμε την σύζυγο του κ. Τραγάκη αντιπροέδρου της Βουλής, τους βουλευτές Ιωαννίνων κ.κ. Κ. Τασούλα και Μ. Παντούλα, τον βουλευτή Πειραιώς και γαμπρό Πωγωνήσιο κ. Λιντζέρη, εκπρόσωπο του βουλευτή κ. Αντ. Φούσα, τον βουλευτή Β' Πειραιώς κ. Διαμαντίδη, τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας μας κ. Στ. Παππά και την αντιπρόεδρο κα Βάσω Μάνου και τον πρόεδρο της Συνομοσπονδίας κ. Ιωάννη Ζώη που μας κολάκεψε με τα καλά του λόγια για το Ψηλόκαστρο γεγονός που ικανοποίησε όλο το Δ.Σ. που αναγνωρίζεται έτσι η δουλειά του. Έτσι τελείωσε με ικανοποίηση η υπέροχη αυτή μάζωξη κι εγώ έμεινα με την απορία, πόσο πιο καλή θα είναι η επόμενη συνεστιάση και τι μπορεί να μας επιφυλάσσει το Δ.Σ. Ένα μεγάλο μπράβο και πολλά συγχαρητήρια είναι ό,τι λιγότερο μπορώ προσωπικά να τους πω.

Α.Μ.Α.

ΠΟΤΟΠΟΪΑ - ΚΑΒΑ

ΚΛΣΤΟΥΛΑ

Παλαιολόγου 4-Ιωάννινα, Τηλ. 27.094

Φλεβαρίσια του Πωγωνίου

- Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει καλοκαίρι θα μυρίσει λέει η παράδοση!
- Κι όμως μόλις τελείωσε μας έφερε και λίγα χιόνια στα περήφανα βουνά μας!
- Ό,τι και να γίνει όμως η Άνοιξη μύρισε, έστω και με λίγα κρύα!
- Και το Πάσχα πλησιάζει
- Ε, μερικοί ετοιμάζονται για Πάσχα στο χωριό.
- Καλότυχοι για πολλούς που δεν μπορούν!

- Είναι τουριστική είδηση πως οι απόκρηες έφεραν και στο Πωγώνι τουρίστες!
- Ο Ξενώνας «Παιώνια» στο Δελβινάκι ήταν γεμάτος, μετά το Ζαγόρι βέβαια.
- Δείγμα για το τι μας λείπει, για όσους ακόμη δυσπιστούν.
- Και για όσους αμφιβάλλουν ότι δεν γίνεται τίποτε
- Υπάρχει και κάτι άλλο εκτός από τους...γυρομάνδες!

- Κάτι άλλαξε στο Δασαρχείο εκτός από την τοποθέτηση νέου Δασάρχη
- Δασικά όργανα ανακάλυψαν λαθροούλοτομία.
- Τα επόμενα θα τα μάθουμε σύντομα
- Η λεηλασία του περιβάλλοντος πρέπει να σταματήσει
- Και η ασυδοσία επίσης.

- Ο δρόμος Χάνι Δελβινάκι προς Δρυμάδες προχωρεί
- Και με καλούς ρυθμούς για χειμώνα καιρό
- Αισιόδοξοι Νομάρχης και επιβλέπουσα μηχανικός
- Και οι τοπικοί μας άρχοντες!
- Αυτοί το βλέπουν και...προεκλογικά!

- Τα προεκλογικά μας αρχίζουν να κινούνται
- Πυρετός έργων αναμένεται μετά τις νέες ενισχύσεις του «ΘΗΣΕΑ»!
- Καθόλου αμφίβολο να έχουμε και κάποια...εγκαίνια!
- Οι δημόσιες σχέσεις έχουν προοδεύσει!

- «Καποδιστριακή» ημερία είχαμε στο Πωγώνι!
- Ούτε...φωτιές, ούτε...μαύρες σημαίες!
- Κάτι ακούστηκε για κινήσεις σε Βήσσανη και Βασιλικό!
- Αλλά δεν...σάλεψαν ούτε μέχρι την έξοδο των χωριών!
- Με τέτοιο χαμηλό ψυχόμετρο, ποιος να σηκώσει...σημαίες!

- Ανοσοποιημένοι είναι οι κάτοικοι του Πωγωνίου από την πτηνοφοβία!
- Ούτε πτηνοτροφία έχουμε ούτε...αλανιάρες κότες!
- Κι αν έχουν κάποιοι δεν τις αφήνουν οι αλεπούδες να...κυκλοφορήσουν!
- Τα κρούσματα, μας πλησίασαν από Αγίους Σαράντα.
- Αλλά η Κακαβιά θωρακίστηκε.
- Να μας φυλάει κι ο Θεός βεβαία...

- Έφθασε ο Μάρτης, και η Άνοιξη, και το ξύπνημα της Φύσης γίνεται ελπίδα!
- Οι κρινιές άνθισαν και τα χελιδόνια πλησιάζουν....
- Οι αισιόδοξες ακολουθούν τον κύκλο των Εποχών!
- Ας μη μας αφήσουν μόνους....
- Κι ας μη τις αφήσουμε μοναχές....
- Στο Πωγώνι που επιμένει να υπάρχει...
- Να υπάρχει, να υπάρχει.
- ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΜΕ
- Κοντά είναι και η ΑΝΑΣΤΑΣΗ!

Κ.Χ.Κ.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ

Στην έκδοση «Ζήστε στα Ομορφότερα Ορεινά Χωριά της Ελλάδας» Τόμος Β' προβάλλονται χωριά της χώρας με ιδιαίτερη φυσική και δομική ομορφιά. Σε εννιά σελίδες αναφέρονται τρία Πωγωνήσια χωριά, το Δελβινάκι, το Δολό και η Βήσσανη. Στη σύντομη αυτή αναφορά γράφει επιγραμματικά:

Αγέρωχα χωριά, περήφανοι άνθρωποι και μια ανεπιτήδευτη φύση συνθέτουν το σημερινό Πωγώνι, έναν τολμηρό προορισμό για «ψαγμένους» ταξιδιώτες που αναζητούν νέους άγνωστους τόπους!

Δίδονται ενημερωτικά, πολλά

ιστορικά, πολιτιστικά, γεωγραφικά και άλλα στοιχεία των χωριών αυτών αλλά και πληροφορίες για τα μνημεία, τα μουσεία, τις διαδρομές και τον καλύτερο τρόπο προσεγγίσης της περιοχής μας. Δεν παραλείπει να αναφερθεί και στους Ξενώνες των χωριών αυτών και τα αξιοθέατα της περιοχής. Είναι μία πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση, ιδιωτική βέβαια, και αποτελεί έναν μπουσουλά για μία άλλη διαφήμιση της επαρχίας μας, κάτι άλλο βέβαια από εκείνη την πολυδάπανη και σήμερα άχρηστη, που παρουσιάστηκε πριν λίγα χρόνια στα Γιάννενα.